

جميلة (النبي)
صلى الله عليه وآله وسلم

صلى الله عليه وآله وسلم

Hilye-i Şerif

Şemail-i Şerif'ten Hadis-i Şerifler

İmam Ebu İsa Muhammed bin İsa Tirmizi

Türkçe'ye Çeviri: Mehmet Yaşar Kandemir, Şemail-i Şerif Şerhi, 2016, Tahlil Yayınları

1- Hazreti Ali'nin oğlu Hazret Hasan radi Allahu anhuma şöyle dedi: Peygamber Efendimiz'i ﷺ çok iyi anlatanlardan biri olan dayım Hind ibni Ebi Hale'den Rasul Allah'ın ﷺ özelliklerinden (hilyesinden) öğrenebileceğim kadarını bana anlatmasını istedim. O da şunları söyledi:

"Peygamber Efendimiz ﷺ irice yapılı ye heybetliydi. Yüzü ayın on dördü gibi parlardı. Uzuna yakın orta boylu, büyükçe başlıydı. Saçları hafif dalgalıydı. Saçı kendiliğinden ikiye ayrılırsa onu ortadan ikiye ayırır, yoksa kendi haline bırakırdı. Saçı uzadığı zaman kulak memesini geçirdi. Rengi nurani beyaz, alını geniş, kaşları hilal gibi ince, uzun, kavisli ve gürdü; çatık kaşlı değildi. İki kaş arasında, öfkelendiği zaman kabaran bir damar vardı. Burnu uzunca, uç kısmı ince, ortası hafifçe kavisliydi. Burnunun üzerinde bir nur yükselirdi. Ona tekrar dönüp bakmayan kimse, burnunun yüksek olduğunu zannederdi. Sakalı sık ve gürdü. Yanakları düzdü. Ağız genişti. Dişlerinin arası seyrek ve pek hoştu. Göğsünden göbeğine kadar ince bir çizgi halinde uzayan tüyler vardı. Boynu pek latif, gümüş gibi saf ve berraktı. Bütün organları birbiri ile uyumlu, eti sıkı, ne zayıf ne de şişman, göğsü ile karnı bir hizadaydı. Göğsü ile iki omzunun arası genişçe, mafsalları kalıncaydı. Soyunduğu zaman bedeni nur gibi parlardı. Göğüs çukurundan göbeğine kadar ince bir tüy şeridi uzanırdı. Göğsünde ve karnında kıl yoktu. Kolları, omuzları ve göğsünün üst tarafında pek çok kıl vardı. Bilekleri uzun, avucu genişti. El ve ayakları etlice, parmakları uzun ve son derece ölçülüydü. Ayaklarının altı hafifçe çukur, üstü ise son derece düzgün ve pürüzsüzdü; hatta ayaklarına dökülen suyun tamamı bir damla bile kalmadan ayağının her tarafına yayılırdı. Ayaklarını yerden hızlıca kaldırır, fakat yere sert şekilde basmazdı. Geniş ve hızlı adımlarla, meyilli bir yerden iniyormuş gibi sakin ve vakur bir şekilde yürürdü. Bir tarafa dönmesi gerektiğinde o yöne bütün vücuduyla dönerdi. Bakışlarını yere doğru indirir, gökten çok yere bakar ve çoğunlukla göz ucuyla bakardı. Sahabeler ile yürürken onları öne geçirir, kendisi arkada yürürdü. Yolda karşılaştığı kimselere önce kendisi selam verirdi."

2- Dayım Hind bin Ebi Hale, Rasul Allah Efendimiz'i ﷺ, en iyi anlatanlardan biriydi. Ona:

"Dayıcığım!" dedim. "Bana Rasul Allah'ın ﷺ nasıl konuştuğunu anlatsanız da öğrensem." Dayım şunları söyledi: "Resul Allah ﷺ çoğu zaman hüzünlüydü; hep Allah'ı düşünürdü; rahat nedir bilmezdi. Genellikle sükut eder, gerekmedikçe konuşmazdı. Söze Allah'ın adını anarak başlar, konuşmasını Allah'ın adını anarak bitirirdi. Az sözle çok mana ifade ederdi. Açık seçik konuşurdu. Sözünde ne fazlalık ne de eksiklik bulunurdu. Kibar ve yumuşak huylu olduğu için etrafındakilere kaba davranmaz, onları hor görmezdi. Ne kadar az olursa olsun, Allah'ın nimetlerine saygı gösterir, hiçbirini asla küçümsemezdi. Yenilen, içilen şeyleri lezzetsiz diye kötülemez, aşırı şekilde övmezdi. Dünya ve dünya ile ilgili olan bir şeyden dolayı öfkelenmezdi. Ancak bir hak çiğnendiğinde son derece öfkelenir, gerekeni yapıncaya kadar da öfkesi yatışmazdı. Kendine yapılan kaba ve haksız bir davranıştan dolayı öfkelenmez ve onun intikamını almaya çalışmazdı. Bir şeye işaret edeceği zaman parmağıyla değil, eliyle işaret ederdi. Bir şeye hayret ettiği zaman da elinin içini semaya doğru kaldırır. Konuşurken, sözüyle uyumlu olarak elini hareket ettirir ve sağ eliyle sol elinin başparmağının içine vururdu. Birine öfkelenildiği zaman başını ondan çevirirdi. Sevindiği zaman bakışlarını yere indirirdi. Gülmesi çoğunlukla tebessüm şeklindeydi. O gülerken, dişleri çoğunlukla dolu tanesi gibi bembeyaz görünürdü."

3- Hasan radi Allahu anh sözüne şöyle devam etti:

"Dayımdan öğrendiğim bu bilgileri bir süre kardeşim Hüseyin'e söylemedim. Ancak bir süre kardeşim Hüseyin'e söylemedim. Ancak bir süre sonra ona bunları anlattım. Meğer Hüseyin, benim sorup öğrendiğim Rasul Allah'ın ﷺ bir yere nasıl girip çıktığını, görünümünü ve daha başka özelliklerini benden önce dayım Hind'e sorup öğrenmiş. Bununla da yetinmemiş babamız Hazreti Ali'ye, Rasul Allah Efendimiz'in ﷺ evindeki halini, insanlar arasındaki tavrını ve Ashab-ı kirama nasıl davrandığını sormuş, o da sorduğu her şeyle ilgili bildiklerini kendisine aktarmış. Kardeşim Hüseyin, babamıza sorduğu şeyleri bir bir anlatarak dedi ki: Babama Resul-i Ekrem'in ﷺ evine nasıl gittiğini ve orada neler yaptığını sordum. O da şunları söyledi:

Resul Allah ﷺ evinde geçireceği zamanını üçe ayırırdı. Üçte birini Allah'a ibadet ve taate ayırır, üçte birinde eşleriyle meşgul olup evinin ihtiyaçlarını temin eder, üçte birinde de dinlenip şahsi işlerini görürdü. Kendisine ait olan zamanını da diğer insanlarla paylaşırdı. Bu saatlerde yanına ancak çok yakın arkadaşları girerdi; onlar da öğrendikleri bilgileri orada olmayan kimselere anlatırlar, böylece Allah'ın Elçisi ﷺ ilmini kimseden esirgememiş, bildiğini herkesle paylaşmış olurdu. Resul-i Ekrem'in ﷺ bir adeti de, ümmeti için ayırdığı zamanda, manevi bakımdan üstün mertebedeki ashabını huzuruna kabul etmek ve dindeki üstünlükleri nisbetinde onlara zaman ayırmaktı. Onların da kiminin bir, kiminin iki, kiminin daha fazla görüşecek meselesi olur, o da kendileriyle ilgilenir, hem kendilerinin hem de Ümmet-i Muhammed'in dünya ve ahirette işlerine yarayacak bilgileri onlara öğretirdi. Sonra da şöyle buyurdu: "Burada olanlar benden duyduklarını burada bulunmayanlara iletinler. İhtiyacını bana iletmeyenlerin derdini öğrenip bana söyleyiniz. Sıkıntısını yöneticilere anlatamayan kimselerin derdini öğrenip ilgili makamlara kim iletirse, Allah da o kimsenin kıyamet gününde Sırat üzerinden salimen geçmesini sağlar."

Rasul Allah'ın ﷺ huzurunda sadece dinin öğretimi ve Ümmet-i Muhammed'in işi konuşulurdu. O, hiç kimsenin bunların dışında faydasız bir şey konuşmasına müsaade etmezdi. Ashab-ı Kiram onun huzuruna ilim öğrenmek için girer, ilmin tadını almış olarak çıkıp gider, her biri Kitap ve Sünnet'i öğrenmiş olarak oradan ayrılırlardı. Hüseyin radi Allahu anh sözüne şöyle devam etti:

"Babama, 'Rasul Allah Efendimiz ﷺ dışarıda, insanların arasında bulunduğu sırada neler yapardı?' diye sordum; o da şunları söyledi:

"Resul-i Ekrem ﷺ, insanlara faydası dokunmayacak herhangi bir söz söylemezdi. Ashabıyla kendisi arasında sevginin çoğalmasına yarayacak sözler söyler, onların kendisinden kopup uzaklaşmasına yol açacak sözleri ise ağzına almazdı. Her kabilenin önde gelen şahsiyetine ikramda bulunur ve onları kendi kabilelerine başkan tayin ederdi. Tutumlarını beğenmediği yöneticilere karşı Müslümanları dikkatli ve uyanık olmaya teşvik eder; kendisi de kimseden tebessümünü ve güzel sözlerini esirgememekle beraber, tutum ve tavırlarını beğenmediği kimselere karşı daha ihtiyatlı davranırdı. Meclisinde göremediği ashabın durumlarını sorup araştırır, halkın arasında ne olup bittiğini yine onlardan öğrenirdi. İyi ve güzel olan şeyin güzelliğinden söz edip onu tavsiye eder: kap; olan şeyin kötülüğünü dile getirip ondan sakındırırdı. Yaptığı her iş ölçülü olup hiçbir işi ve sözü diğerine ters düşmezdi. İnsanlara, yapmaları gereken din ve dünya işlerini gerektiği gibi yapmayabilecekleri kaygısıyla veya gevşek davranabilecekleri endişesiyle görevlerini hatırlatmaktan geri durmazdı. Dünya ve ahiretle ilgili her müşkil meseleye bir çözü bulurdu. Yapması gereken görevi uygulamada kusur etmediği gibi, hakkın dışına da çıkmazdı. Onun etrafında bulunanlar, insanların en iyileri, en hayırlıları idi. Onun nezdinde en faziletli olanlar, başkaları hakkında en çok hayır düşünenlerdi. Onun gözünde en üstün mertebede bulunanlar, fakirleri en çok görüp gözeten, onlara en çok yardım edenlerdi."

Hazreti Hüseyin radi Allahu anh sözüne şöyle devam etti: "Babama, Allah'ın Elçisi'nin ﷺ insanlarla oturduğu zaman nasıl davrandığını sordum. O da şunları söyledi:

"Rasul Allah ﷺ otururken, kalkarken Allah'ı zikrederdi. Bir topluluğun yanına vardığında başkışeye geçmez, nerede boş yer varsa oraya oturur, başkalarına da böyle yapmalarını emrederdi. Yanındakilerle ilgilenip onlara iltifat ederdi. Meclisinde bulunan herkes, Resul Allah 'ın en değer verdiği insanın kendisi olduğunu düşünürdü. Resul-i Ekrem Efendimiz ﷺ, bir sorusu veya ihtiyacı sebebiyle yanına gelip oturan kimse kendiliğinden kalkıp gidinceye kadar oradan ayrılmazdı. Kendisinden bir şey isteyen ya istediği şeyi vererek veya vereceğini vadederek yahut gönül alıcı bir şey söyleyerek yolcu ederdi. Allah'ın Elçisi güzel davranışları ve güzel ahlakıyla herkesi kucakladığı için bütün Müslümanların babası durumundaydı. Ve herkes, haklarının gözetilmesi bakımından onun yanında eşitti. Rasul Allah'ın ﷺ bulunduğu meclis hilim, haya, emanet ve sabrın öğrenildiği ve yaşandığı bir meclisti. Ona duyulan saygıdan dolayı huzurunda ses yükseltilmez, kimsenin kusuru ortaya dökülmez, hatası ifşa edilmezdi. Rasul Allah'ın ﷺ meclisinde bulunanlar birbirine eşit olup sadece takvalarına göre bir başkasından üstün tutulurlardı. Oradaki herkes, son derece mütevazı olup, büyüklerini sayar, küçüklerini severdi. Onlar, ihtiyaç sahiplerine öncelik tanır; gariplere merhamet eder, herkes birbirinin hakkını gözetirdi.

4- Hazreti Ali'nin oğlu Hazreti Hasan radi Allau anhuma, kardeşi Hazreti Hüseyin'in şöyle dediğini haber verdi: "Babama, Rasul Allah'ın ﷺ, meclisinde bulunanlara nasıl davrandığını sordum. şunları söyledi:

Rasul Allah ﷺ Efendimiz her zaman güleç yüzlü, güzel huylu, halim selimdi. Kötü huylu, katı kalpli değildi. Bağırıp çağırmaz, çirkin söz söylemez, kimseyi ayıplamaz, kimseyle tartışmazdı. Hoşlanmadığı şeyi görmezden gelirdi. Kimse onun lütuflarından ümitsizliğe düşmezdi. Allah'ın Elçisi ﷺ üç şeyden hep uzak dururdu: Çekişmekten, çok konuşmaktan, kendisini ilgilendirmeyen şeyle meşgul olmaktan. Ve řu üç konuda insanlarda kusur aramazdı: Hiç kimseyi aşağılayıp küçümsemez, kimseyi ayıplamaz, kimsenin ayıplarını araştırmazdı. İnsana sevap kazandırmayan faydasız söz de sarf etmezdi. Rasul Allah ﷺ konuşmaya başlayınca, yanında bulunanlar sanki başlarında birer kuş varmış da onu ürkütmek istemiyorlarmış gibi, önlerine bakarak onu dinler, ancak o susunca konuşurlardı. Ashab-ı Kiram onun yanında birbiriyle konuşmazlardı. Resul-i Ekrem'in ﷺ huzurunda biri konuşmaya başlasa, sözünü bitirene kadar onu dinler, birbirinin sözünü kesmezlerdi. Peygamber Efendimiz ﷺ ashabının gönlünü hoş etmek için onların güldüğü şeye güler, onların hayret ettiği şeye hayret ederdi. Huzurunda konuşma edebini bilmeyen yabancıların kaba saba konuşmalarına ve soru sormalarına sabrederdi. "İhtiyaç sahibi biri sizden yardım isterse, elinizden geldiğince onun ihtiyacını giderin." buyururdu. Daha önce iyilik yaptığı birinin övgüsünü kabul eder, ancak kendisini aşırı şekilde övmeye kalkanlara izin vermezdi. Bir kimse uygun olmayan bir şey söylemedikçe sözünü kesmezdi. Uygun olmayan tarzda konuşan kimseyi ise, ya uyararak sözünü keser ya da oradan kalkıp giderdi.